

जन आकाश

Jana Aakash National Weekly राष्ट्रिय साप्ताहिक

वर्ष-१३, अंक- १६, २०७७ साल मंसिर २ गते मंगलबार (Nov 17, 2020)

www.janaakash.com.np

मूल्य रु १०।-

कोरोनाको नाममा हल्ला फिजाउन फेरि सलबलाए बिदेशी माफियाहरु

- फेरि लकडाउनको हल्ला ।
- हस्पिटलहरुमा विदेशी लगानी ।
- अर्को यातायात माफियाको जन्म ।

काठमाडौं । नेपाली जनजिवन रोगले भन्दा भोकले धेरै प्रभावित भइसकेको छ। विस्तारै मनिसहरु आफ्नो पेशामा फर्किन थालेका छन् । सामान्य भन्दा सामान्य समस्या पनि अभावका कारण जटिल बनिरहेको छ ।

नेपालीहरुको महान चाड दशैं सकिएर तिहार पनि सकिदै छ । नेपाल सम्बद्ध, छठ पनि लगत्तै सकिदै छन् । यी पर्वहरु सकिने बित्तिकै उठन लागेको नेपाली बजार सुत्ताउन विदेशी भत्ता खाएर हल्ला गर्ने र उनिहरुले अढाएको काम गर्नेहरु फेरि लकडाउनको हल्ला फिजाउन चोक चोकमा खटिएका देखिन्छन् । लकडाउनको हल्ला फिजाउनेहरुलाई चिनिराखुहोला !

हल्ला यस्तो छ । तिहारपछी कडा लकडाउन हुन्छ र ! भन्दै हल्ला गर्दै मनौ कि ती हल्ला फिजाउने हरू नै यो देशका सरकार हुन जसरी मानिसहरुलाई त्रसित बनाउने गरि

फेसबुकमा पोस्ट गरिरहेका छन् । कोहि चोकमा बसेर हल्ला गरिरहेका छन् । कुनै अन्लाईन भनिएका विदेशी पैसामा चलाइएका मिडिया समेत लकडाउनको समाचार लेखिरहेका छन् । यो नेपाल देश र नेपाली जनताको चाहाना बिपरित समाचार र हल्ला हो । कोरोना भाइरस नेपालीले पचाइ नै सकेका छन् । यो सामान्य रुघाखोकी जो बिगतमा पनि लाग्ने गर्थ्यो र एक वर्षा हुन लागिसकेको अवस्थामा यदि डब्लुएचओले भनेको जस्तो भएको भए सबै नेपाली मरिसक्थे । नेपालको अवस्था त्यो होइन । नेपालमा कालगतिले वा अन्य कारणले सरदर मरिरहेका मानिसहरुलाई जस्ताइ पनि कोरोना भनेर गलत तथ्यांक प्रचार गरेर मानिसहरुलाई त्रसित पारिरहेका छन् । जुन हल्लाले गर्दा मानिसहरु काम गर्न निस्कन नसकेर घरभित्रै भोकभोकै पर्न थालिसकेका छन् । अहिले कसले गराउदै छ

लकडाउनको हल्ला विदेशी सामान बेच्ने नेपालका ट्रेड कम्पनीहरु जसले स्यानिटाइजर, माक्स, युनिग्लोव,फेस सेफगार्ड, भेन्टिलेटर औषधि बेचिरहेका छन् । एकथरी इनिहरु लकडाउन लगाउन पैसा बोकेर सरकारी कार्यलय धाइरहेको सूचनाहरु आइरहेका छन् । अर्को हस्पिटलहरु जो विदेशी लगानिमा नेपाली नागरिता बोकेकाहरुले चलाइरहेका छन् । उनिहरुको लागि लकडाउन भएमा कोरोना लागेको बहानामा टोलटोलमा अराजक हुल पठाएर जो देशभक्त नेपाली छ उसलाई कोरोना लागेको मान्छे भनेर आइसियु लेशनमा राख्नुपर्छ भनी दबाव दिने र अस्पतालले भएभएको पैसा उपचारको नाममा लिसक्ने र पैसा सकियो भन्ने थाहा पाएपछी उसको नियोजित हत्या गर्न सजिलो हुने भएकाले विदेशी लगानीका नेपाली नागरिता बोकेर चलाएका हस्पिटल माफियाहरु लकडाउनको पक्षमा देखिन्छन् । अर्को नेपालको आफ्नो उत्पादन भनेको केही नै छैन भन्दा पनि फरक पर्दैन । नेपालीले प्रयोग गर्ने सामानहरु बजारमा प्रतिस्पर्धा हुदा सर्वसुलभ

मुल्यमा पाइन्थ्यो । लकडाउनको समय भयो भने त्यही लकडाउनको बहानामा अभाव देखाएर महगी बढाएर जति ठगोपनी भयो । यसमा नेपालका ठुला ट्रेड सप्लायर्सहरु पर्दछन् । अर्को यातायात माफिया नेपालमा यातायातको सिन्डिकेट तोड्नेको घोषणा गरिएको वशौं बितिसकेको छ । तर जो माफिया छन् तिनिहरुलाई त्यो सिन्डिकेटले छोएको छैन । लकडाउनले पनि तिनिहरुलाई छेकेको छैन । छेकेको छ त मात्र गरिखाने साना लगानिका अवरोजगार लगानीकर्ताहरुलाई त्यो कसरी भने जो माफिया छन् उनिहरुलाई न लकडाउनले छेक्छ न कानूनले उनिहरुकै लकडाउनको बेला बिना प्रतिस्पर्धा जति मन लाग्यो त्यति भाडा लिएर लूटको खेती गरेका थिए विशेषगरी स्थानीय गाउँपालिका प्रमुख,नगरपालिकाका प्रमुख, ससदहरुको लगानी भएका अरुको नाममा

बाँकी ८ पृष्ठमा

तिहारको भाइटिका सक्यो

काठमाडौं । प्रत्येक वर्ष कात्तिक शुक्ल द्वितीयाका दिन मनाइने नेपालीको दोस्रो ठूलो चाँड तिहारको मुख्य दिन सोमवार दाजुभाइले दिदीबहिनीबाट टीका लगाएका छन् ।

यमपञ्चकसमेत भनिने तिहारको पाँचौं एवं अन्तिम दिन भाइटीका पर्व दिदीबहिनीले आफ्ना दाजुभाइलाई श्रद्धा, आस्था र निष्ठाका साथ दीर्घायु, आरोग्य र ऐश्वर्य प्राप्तिको कामना गर्दै परम्पराअनुसार पञ्चरङ्गी तथा सप्तरङ्गी टीका लगाएर मनाइएको हो ।

दिदीबहिनीले दाजुभाइलाई टीका लगाएपछि दाजुभाइले पनि दिदीबहिनीलाई टीका लगाउने गरिन्छ । दिदीबहिनीलाई पूजा गर्नाले अखण्ड

सौभाग्य र ऐश्वर्य प्राप्त हुने शास्त्रीय मान्यता रहेको धर्मशास्त्रविद् एवं नेपाल पञ्चाङ्ग निर्णायक समितिका अध्यक्ष प्रा. रामचन्द्र गौतमले राससलाई जानकारी दिनुभयो ।

भाइटीका लगाउन आज दिनभर बाधा नभए पनि साइत खोज्नेका लागि समितिले मध्याह्न ११:३७ बजेको अभिजित् मुहूर्तको समय उत्तम भनी सार्वजनिक गरेको थियो । राज्य सञ्चालकले भने साइतमै टीका लगाउनुपर्ने उहाँले बताउनुभयो ।

लक्ष्मी पूजाका दिन स्थापना गरिएको दियो, कलश र गणेशको पूजा गरी मूल थालीमा लेखिएको अष्टदलमा मार्कण्डेय, अश्वत्थामा, बलि, व्यास, हनुमान, विभिषण, कृपाचार्य र परशुराम

गरी अष्ट चिरञ्जीवी, चित्रगुप्त, यमराज, यमुना र धर्मराज, गणपत्यादि वनस्पत्यन्त देवताको समेत पूजा आराधना गरी दिदीबहिनीले दाजुभाइलाई तेलको धाराले छेकेर परम्पराअनुसार सप्तरङ्गी वा पञ्चरङ्गी टीका, मखमली, सयपत्री वा गोदावरीलगायतका फूलका माला लगाइदिएका छन् । तिहारमा सप्तरङ्गी टीका लगाउने भनी प्रचारप्रसार गरिए पनि शास्त्रीय मान्यता भने तिहारमा लगाउने टीकाको रङ्ग रातो, सेतो, पहेँलो, हरियो र नीलो गरी पाँच वटा उल्लेख गरिएको समितिका अध्यक्ष गौतमले जानकारी दिनुभयो । टीका लगाइदिए पछि दिदीबहिनीले दाजुभाइलाई

महिलाले चलाएका न्यवसाय सफल बन्दै

देउखुरी । कुनै समय पुरुषको एकाधिकार रहेको उद्यम क्षेत्रमा पछिल्लो समय महिलाले राम्रो काम गर्दै आएका छन् । आर्थिक स्तरोन्नतिसँगै समाजका लागि केही गर्दै भन्ने लक्ष्यका साथ उद्यममा पकड जमाउन महिला सफल भएका छन् ।

आवश्यक खर्च जुटाउन श्रीमान् र परिवारका अन्य सदस्यसँग निर्भर हुने महिलाले अहिले सफल उद्यमीको परिचय बनाइसकेका छन् । महिलाले सामूहिक र व्यक्तिगत रूपमा व्यवसाय गर्दै आएका छन् । स्थायी घर अर्घाँखोची रहनु भएका दिल् मगर वैदेशिक रोजगारीका लागि चार वर्ष लेबनान जानुभयो । घरेलु कामदारका रूपमा न्यून ज्यालामा काम गर्नुपरेको उहाँले सुनाउनुभयो । नेपालमा नै केही गर्ने सोच बनाएर नेपाल फर्कनुभएका

मगरले घोराहीको भरतपुरमा रु १० लाख ५० हजार लगानीमा 'अर्घाँखोची लेडिज कपडा पसल' सञ्चालनमा ल्याउनुभएको छ । "लेबनानमा गएर घरेलु कामदार हुँदा धेरै दुःख पाइयो", मगरले भन्नुभयो, "काम कसरी गर्नुपर्छ भन्ने लेबनानले सिकायो । त्यहाँको ऊर्जालाई नेपालमा प्रयोग गर्ने । कपडा विक्रीबाट मासिक रु ९० हजार आम्दानी हुने गरेको छ । "

मल्लरानी गाउँपालिका ३ चौरपानीका कमला गिरी र भूमा पौडेलको घोराहीमा २०७६ सालदेखि रु २५ लाख लगानीमा 'नमूना सिलाइ तथा गार्मेन्ट' उद्योग सञ्चालनमा छ । केही गर्नुपर्छ भन्ने सोचका साथ दुई मिलेर सिलाइ तथा गार्मेन्ट उद्योग खोली पाँच जनालाई रोजगारी दिनुभएको छ । उद्योगमा विद्यालय पोशाक, टिसर्ट,

ट्यूकसुट, शिक्षक र विद्यार्थीको पोशाक सिलाउने गरिएको र थप व्यवस्थापन गरेर उद्योग विस्तार गर्ने सोचाइमा रहेको पौडेलले बताउनुभयो । बंगलाचुली ४की सीता पाण्डेले घोराही १५ मा कुटानीपिसानी गर्नका लागि मिल सञ्चालन गरेर स्वरोजगार बन्नुभएको छ । पिठो, चामल, दाल र मसला पिस्तका लागि खोलिएको मिलमा एक महिलालाई रोजगारी पनि मिलेको छ । सदरमुकाम बसाइँ सरेर व्यवसाय शुरु गर्नुभएको एक वर्ष भएको छ । रु २० लाख लागतमा शुरु गरिएको व्यवसायबाट उहाँले आम्दानी लिन शुरु गरिसक्नुभएको छ । "यति नै आम्दानी हुन्छ भन्न सकिन्न", पाण्डेले भन्नुभयो, "कुनै महिना राम्रो आम्दानी हुन्छ त कुनै महिना कम, औसतमा मासिक रु ५० हजार

बाँकी ८ पृष्ठमा

जन आकाश मिडिया प्रा.लि.बाट प्रशारित

www.janaakash.com.np

अनलाइन सञ्चालन भइरहेको हुँदा तपाइहरुको सल्लाह, सुझाव, व्यवसायिक विज्ञापन आदान प्रदानको लागि विज्ञापन एजेन्सी, कम्पनी, शुभचिन्तक, पाठकवर्ग लगायत महानुभावहरुले निम्न ठेगानामा सम्पर्क गर्न अनुरोध छ ।

जन आकाश युवा कोष स्थापना गर्न लागेको हुनाले उक्त कोषमा रकम जम्मा गरी आफ्नो स्मृतिका नामहरु जोडेर जन आकाशको बार्षिकउत्सवमा पुरस्कार वितरण गर्ने योजना रहेको हुँदा इच्छुक व्यक्ति, संघसंस्थाहरुले सम्पर्क राख्न अनुरोध गरिन्छ ।

सम्पर्क: ८१६७५७८ (बागबजार)

मोबाइल: ९८६१५८८४५६

Email: jana.news2065@gmail.com

नेपाल संवतको नयाँ वर्ष ११४१ सुरु

काठमाडौं । नेपाल संवतको नयाँ वर्ष ११४१ आजबाट सुरु भएको छ । नेपाल संवतको नयाँ वर्षमा काठमाडौं उपत्यकाका साथै नेवार समुदायको बाहुल्य रहेको स्थानमा विशेषरूपमा मनाउने गरिन्छ । तर यस वर्ष कोरोना संक्रमणको महामारीका कारण अधिल्ला वर्षहरुमा जस्तो उल्लास छैन । राष्ट्रिय विभूति शंखधर साख्वाद्वारा प्रवर्द्धन गरिएको नेपाल संवत् चन्द्रमास गणना गरेर तय गरिने नेपालको मौलिक राष्ट्रिय संवत् हो । यस संवतको पहिलो दिन कात्तिक शुक्लपक्ष प्रतिपदादेखि शुरु हुन्छ । त्यसैले कात्तिक कृष्ण औंसीका दिन बही खाता बन्द गरी नयाँ वर्ष अर्थात् कात्तिक शुक्ल प्रतिपदाका दिन नयाँ बही खाताको सुरुवात गर्ने परम्परासमेत काठमाडौं उपत्यकामा छ । लिच्छविकालीन राजा राघवदेवका समयमा काठमाडौं उपत्यकामा रहेका गरीब जनतालाई ऋणमुक्त गरी शंखधर साख्वाले यस संवतलाई प्रचलनमा ल्याएको मानिन्छ ।

नेपाल संवतले पृथ्वीनारायण शाहको शासनकालसम्म राष्ट्रिय संवतको मान्यता पाएको लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयका पूर्वउपकुलपति डा. त्रिरत्न मानन्धरले जानकारी दिए । लिच्छविकालका राजा राघवदेवको शासनकालबाट सुरु भएको नेपाल संवत् पृथ्वीनारायण शाहको शासनकालसम्म मौलिक संवतका रूपमा चलेको थियो । लिच्छविकाल अघि शक संवत प्रचलनमा थियो । नेपाल देशको नामबाट राखिएकाले नेपाल संवत् मौलिक छ । गर ीब जनताको ऋण मोचन गराई सामाजिक सेवाको उत्कृष्ट नमूना प्रस्तुत गर ेको र नेपालमा मौलिक संवतसमेत चलाएको कार्यको उच्च मूल्यांकन गर्दै २०५६ सालको नयाँ वर्षका दिन तत्कालीन प्रधानमन्त्री कृष्णप्रसाद भट्टराईले शंखधर साख्वालाई राष्ट्रिय विभूति घोषणा गरेका थिए । विक्रम संवत् २०६५ मा तत्कालीन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल (प्रचण्ड)ले

बाँकी ८ पृष्ठमा

www.ctznbank.com

सिटीजन्स घर कर्जा

विजया दशमी २०७७ को शुभ अवसरमा हाम्रा समस्त ग्राहक महानुभाव, शेयरधनी एवम् शुभचिन्तकहरुमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछौं ।

खुशी आफ्नै घर हुनुको...

बिशेषताहरु:

- सरल मासिक भुक्तानी
- २५ वर्ष सम्मको समयावधि
- ३ कार्य दिन भित्र निर्णय हुने
- निःशुल्क Credit Card

थप जानकारीका लागि बैंकको नजिकको शाखा कार्यालयमा सम्पर्क गर्नुहोला ।

सम्पूर्ण बैकिङ सुविधाका लागि TOLL FREE 1660-01-66667

Narayanhiti Path, Kathmandu
TEL: +977 1 4427842/43/24
EMAIL: info@ctznbank.com

SWIFT: CTZNNPKA

/CTZNbank
/CitizensBanknl
/citizensbankofficial
#CTZNprogress

‘मान्छे कसैले पनि कर्म लिएर आएको हुँदैन । सृजना गरेमात्र भाग्य, रुप सुन्दर हुन्छ ।’- मोहन कार्की

सम्पादकीय

उज्यालो पर्वमा देखिएको अध्याँरो

यो वर्ष नेपालीहरूको महान चाड दशैं सामान्य रुपमा सकिए जस्तै तिहार पनि सकिएको छ । गएका वर्षहरूमा जस्तो दिउसी भैलो मानिसहरूको नाचगान एक ठाउँवाट अर्को ठाउँमा वाजुभाईहरू दिदीबहिनीहरूकोमा गएर टिका लगाउनेको पनि कमी भएको देखियो ।

तिहारलाई उज्यालोको पर्व मानिएको भएपनि काठमाडौं उपत्यकामा धेरै जतिले घरलाई नै बेरेर भिपेभिपे बत्तीले उज्यालो बनाएको भएपनि त्यो बत्तीको उज्यालोमा कुनै एकजना मानिस पनि रमायर नाचेको देखिएन । उज्यालाघरहरूमा बत्तिहरू त बलिरहेका थिए । तर मानिसहरू देखिदैन थिए । यो उज्यालोको पर्व भएपनि यो वर्ष मानिसहरूमा परेको कोरोनाको त्रास र कोरोनाको नाममा बिदेशी एजेन्टहरूले नेपाली समाजलाई आताडकित पार्ने गरी फैलाएको हल्लाले उज्यालो पर्व तिहारलाई अध्याँरो जस्तो महसुस गरेर मनाएका छन् । छौं ।

हुनत समय अर्को वर्ष पनि दशैं, तिहार आउछ । तर यहि वर्ष जस्तै समय फेरि आउदैन यो पनि सत्य नै हो । मानिसहरूले विश्वमा फैलिरहेको भाइरससँग डराउनु स्वभाविक हो । नेपालको हावापानीमा यो भाईरसले खासै असर नपार्ने बिभिन्न बिज्ञहरूले अध्ययन गरेर प्रकाश पारिसकेका छन् । यस्तो बेला नेपालमा नेपाली नागरिता बोकेर बिदेशी भत्ता बुझ्ने र बिदेशीकै गुनगान गाउँने एजेन्टहरूको नियोजित तरिकाले नै कोरोनाको अस्वभाविक हल्ला गरेर नेपाली समाजलाई त्रास पैदा गराउदै आएका कारण नेपालीहरू उज्यालो पर्वमा पनि अध्यारो महसुस हुने गरि तिहार मनाउन बाध्य भएको मान्न सकिन्छ ।

नेपाली समाजको चेतनाकास्तर पनि त्यति माथि उठ्न नसकेको यहि कोरोनाको त्रासको हल्ला सवैले पत्याउनले पनि पुष्टि गर्छ । नेपाली समुदाय कुन कुरा सहि हो कुन कुरा गलत हो भन्ने नछुट्याई हिजोका दिनमा होमा हो मिलाउदै बिदेशी योजनामा बनेका क्रान्त्रिक नाममा आफ्नै वाजुभाई मार्न मराउन लगाउने हामी नेपाली नै हौं । त्यसकारण त्यो क्रान्त्रि मानिएको समयमा यो सहि र सत्य छुट्याउन सक्नु पर्ने हो । भनै यो आयतित क्रान्त्रिले त नेपालीहरूलाई हरेक क्षेत्रमा परनिर्भर बनाउदै लगेको पो देखियो । हुदा हुदा नेपालीहरूको महान पर्वलाई समेत असर पुग्ने गरी योजनाबद्ध तरिका अपनाएर नेपाली संस्कृतिमाथि नै प्रहार गरेको भान हुनेगरी काम गरेको देखियो । दशैं तिहार नेपालीहरूको महान पर्वलाई नियोजित ढङगवाट कोरोनाको त्रास फैलाएर सरकारले नेपालीहरूलाई प्रोत्साहन गर्नु पर्ने ठाउँमा निरुत्साहित बनाएको छ । त्यसैले पनि होला आम नेपाली नागरिकहरू उज्यालो पर्वमा पनि अध्याँरो भएको महसुस गरेर तिहार मनाउन बाध्य भएका होलान् ।

कुनै पनि देशको अस्तित्व समाप्त गर्नु छ भने पहिला त्यस देशको कला, संस्कृति, समाप्त गरिदिनु पर्छ भन्ने योजनालाई नेपालका साशक जो कम्युनिष्टका खोल ओडेकाहरूले धर्म मान्नु हुदैन भन्दै नेपालको अस्तित्व मेटाउन बिदेशी भत्तामा रमाउदै नेपालको धर्म संस्कृतिमाथि आक्रमण गर्न थालेका छन् यो नेपालीहरूका लागि निककै डरलाग्दो बन्दै गईरहेको छ । नेपाल देशको स्वतन्त्र सर्वभौम सत्ता सम्पन्न राष्ट्रलाई समाप्त पार्न भईरहेका घन्यन्त्रलाई परास्त गर्न यस्ता नेपाली संस्कृति बिरोधिहरूलाई समयमा नै चिनेर उज्यालो पर्वलाई उज्यालो नै तरिकाले मनाउने हाम्रो परम्परा अनुसारको निरन्तरता नै नेपालीहरूको खुशी हो । उज्यालो पर्वलाई अध्याँरो हुन नदिउ ।

नेपालीपनको समाजवाद

रमेश भट्टराई 'सहृदयी'

सबै मिलेर परिश्रम गर्ने तथा उपभोग्य वस्तुमा साझा अधिकार स्थापित हुने मान्यतालाई सरल अर्थमा समाजवाद भनिन्छ । उत्पादनका साधनमा सामूहिक स्वामित्व स्थापना गर्दै 'सबैलाई क्षमता र योग्यता अनुसारको काम र कामअनुसारको दाम दिनुपर्छ' भन्ने नीतिमा मार्क्सवादी सिद्धान्तले पुँजीवादको अन्त्य चाहन्छ । अर्थात्, यसमा नेपाली बाम राजनीतिको एउटा प्रमुख नारा 'जनताको बहुदलीय जनवाद' को अर्थ गाँसिन पुग्छ । 'जनवाद' शब्दको अर्थ सामन्ती शासनको अन्त्य भएपछि स्थापित हुने जनतान्त्रिक राजनीतिक विचारमा आधारित दर्शन भन्ने हुन्छ ।

जनवादले श्रमजीवी वर्गको हितमा समानतावाद (आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, सांस्कृतिक आदि कुनै पनि क्षेत्रमा भेदभाव नभई समानता हुनुपर्ने मान्यता) को धारलाई प्रश्रय दिन्छ । यो एउटा राजनीतिक-सामाजिक सिद्धान्त हो । यसको अर्थ पुँजीवाद, सामन्तवाद लगायतको एकाधिकारको अन्त्य गर्नु हो अनि भूमि सुधारका आधारमा जनताको स्तरोन्नति पनि गर्नु हो । तर, व्यक्तिलाई समूहमा स्थापित तुल्याएर राज्यको दायित्व नै साझा अर्थमा हुनुपर्छ भन्ने समाजवादी सिद्धान्तलाई हामी कति स्वीकार गर्न सक्छौं !

अब पुँजीवाद भनेको के हो त भन्ने प्रश्न उब्जिन्छ । नेपालको सन्दर्भमा पुँजीवादको अर्थ राजा र राणालाई विलासी, एकतन्त्री भनेर गाली गर्ने सिद्धान्तजस्तो मात्रै देखिन्छ । श्रम गरेर सम्पत्ति जोडेकालाई पनि पुँजीवादी भन्ने शैलीतिर हामी मोडिँदा हामीले हाम्रै परिवेश अनुकूल व्याख्या गर्नु आवश्यक छ । माथिल्लो जातले तल्लो जातलाई हेपिरहेको कुरा गरिरहँदा माथिल्लो जातका विपन्नका दशालाई छोडनु पनि सन्तुलित व्याख्या हुँदैन किनकि जातकै आधारमा शोषक र शोषितको व्याख्या गर्ने हो भने धेरै क्षेत्री(बाहुनले पनि बनिबुतो गरेर दुःखले परिवार पाल्नु परिरहेको यथार्थ छ नै । नेपालमा यो भन्दा अलिक मास्तिर उक्लेर आजको तहमा रहेर व्याख्या गरिनु अपरिहार्य छ । यो विषय समाज-राजनीतिमा अलिक बढी ढल्कँदा धर्म राजनीति र अर्थ राजनीतिसँग मिसिएर देखिन्छ । किनकि, हरेक इतिहासलाई सोही समयको परिवेश, परिस्थिति र बाध्यतामा आधारित भएर व्याख्या गरिनुपर्छ ।

विगतलाई दोषै मात्र देखाएर गाली गर्ने अनि आज पटकै सुधिन नसक्ने पद्धतिमा हामी सर्वहारा वर्गका सिद्धान्तलाई बोकेर नबुझेका अघि ठूला कुरा गरिरहेका छौं । त्यागको अर्थ जेल, नेल र हिसाको राजनीति मात्रै हो त क्ष हुँदाहुँदा नेपाली प्रगतिवादी चिन्तक पनि समालोचनाभन्दा बढी समर्थनको एक किस्सामा लहसिनु पनि कतै पूर्वाग्रही र अल्पव्याख्या पद्धति पनि पटकै होइन !

समाजवाद र हामी

उत्पादनका लागि पुँजीको लगानीलाई प्रोत्साहन गर्ने तथा स्वतन्त्र बजार र प्रतिस्पर्धात्मक आर्थिक प्रणालीलाई पुँजीवादी मान्यताले प्रश्रय दिन्छ । दार्शनिक मार्क्सको विचारलाई हेर्ने हो भने आर्थिक कारोबार र उत्पादनका प्रमुख साधन तथा उत्पादित वस्तुमा पुँजीपतिको व्यक्तिगत स्वामित्व हुन्छ । यो मान्यताले श्रमभन्दा पनि पुँजीलाई सर्वाधिक महत्त्व दिन्छ । नेपाली समाज त्यो भन्दा फरक आदर्श समाजमा बाँचिरहेको सकारात्मक पक्षलाई भुल्न मिल्दैन । तथापि,

नकारात्मक धारमा आपसी विभेदलाई प्रश्रय दिएर हुर्किएका वर्गीय असमानताको जडलाई उखेल्न त हिंसाभन्दा पनि प्रेमको ओखती दबिँलो हुने देखिन्छ ।

विभेद वा असमान वितरणका कमजोरीका बीचमा पनि मानवतावाद (मानिसले मानिसप्रति गर्ने समताभाव, दया-करुणा तथा कल्याणकारी कार्य) को एक ठूलो हिस्सा राम्रोसँग हुर्केंको थियो, जुन कुरालाई मार्क्सवादी व्याख्यामित्र मात्रै समेट्न सकिँदैन । विभेद, छुवाछुत, सती प्रथा, दास प्रथालगायतका कुसंस्कारको अन्त्यसँगै यदि नेपालमा शिक्षा र चेतनास्तरलाई बढावा दिने हो भने त्यहाँ नेपालीपनको विकास सम्भव हुन्छ । विकृति‌ले भिन्न तरिकाले प्रभुत्व जमाएर पुस्तान्तरण हुँदा नेपाली समाजको आदर्श भावसमेत विकृतिकै कितामा पर्न गयो । अतः निकै मै हुँ भन्नेले नेपाली समाजलाई व्याख्या गर्दै जाँदा उदारवाद (पुँजीवादी राजनीति र आफन्तप्रति अनुरागी), नस्लवाद (मानिसलाई फरकफरक नस्ल (समूह) मानेर हेरिने अर्थात्, नश्लमा उँच र नीचको घेरो बनाएर नीच भनिएकालाई सताइने एक नाजीवादी भन्ने सिद्धान्त), फासीवाद (व्यक्तिगत सम्पत्तिको प्रभुत्ववाद वा सर्वसत्तावाद) आदिको परिचमी सोचकै तहमा मात्र रहेर हेर्ने गरेको देखिन्छ । नेपाली समाजको मिहिन अर्थ-संस्कृति र बन्धुत्वमैत्री सामाजिकीकरणलाई भुल्न मिल्दैन । परिणामतः नेपाली समाजवादभित्रको 'आदर्श मानवतावादी समतावाद' लाई बिर्सै गरिएको परिचमी पद्धतिको व्याख्यामा आज हामीले आफ्नोपनको अस्तित्वलाई कुल्चिरहेका त होइनौं ?

बहुजाति, बहुभाषी र बहुसांस्कृतिक समाजभित्रको एकतालाई बिर्सैर भुन्छ-भुन्छको राज्य प्रदान गर्ने नीतिचाहिँ भोटका लागि फालिएको कूटनीतिक अस्त्र मात्रै हो । पुँजीवादको अन्त्य समाजवाद हो भने समाजवादको पूर्ण विकसित अवस्थालाई साम्यवाद भनिन्छ । मार्क्सवादी सिद्धान्तमा पूर्ण मानवीय समानतायुक्त वर्गविहीन, शोषणविहीन र राज्यविहीन स्थितिको परिकल्पनालाई साम्यवादले समाजलाई चलाउन चाहन्छ । साम्यवादी मान्यतामा लोकतन्त्र, प्रजातन्त्र, पार्टी, नेताविहीन मान्यताले व्यक्तिवादको अन्त्य हुँदा वर्ग संघर्षको समेत अन्त्य हुन्छ भन्ने मान्यता छ । हाम्रो समाज र मुलुकले यो धारलाई कसरी ग्रहण गर्ला ? हाम्रा प्राज्ञिक अनुसन्धेय, व्यावहारिक नैतिक, मानवतावादी, सुरम्य शान्तिमय पद्धतिलाई समेत बिर्सिन खोजेर गल्ती गर्दै त छैनौं क्ष के आजका सम्य र शिक्षितका व्याख्यामित्र नेपालीपन पनि समावेश भएको छ त ? यो एउटा अहं सवाल हो

'हामीभित्रको हाम्रो' कि राम्रोभित्रको राम्रो

मार्क्सवादी मान्यतालाई प्रश्रय दिएर नेपालमा कम्युनिस्ट शासन (कम्युनिज्मका अनुयायी) को जग बसाल्ने काम वि.सं. २००६ मा पुष्पलालद्वारा भयो । पार्टी उदाएको ६८ वर्षपछि बल्ल नेकपाले स्पष्ट बहुमत प्राप्त गर्ने सौभाग्य पाएको हो । अहिले भइरहेको विवादास्पद अवस्थालाई हेर्ने हो भने यो गरिमा जोगाउने आस्थाको धरोहरमा नराप्ररी खिया लागेको छ । यसमा सत्ताको बागडोर सम्हाल्नेको दोष हुनेछ किनकि अहिले पनि स्वार्थका लागि शक्ति र सत्ताको सिँगोरीमा होमिएको प्रस्ट छ । मौकामा चौका मार्न लम्कने उमेदवारको लामै लर्को देखिन्छ । अहिलेको सरकारले प्रदर्शन गरिरहेको व्यवहार अनि अर्कोतिरको जनआक्रोस र वितृष्णाको बाढी दुवै

कुरालाई सल्टाउन सत्ताधारी नै जिम्मेवार हुनुपर्छ ।

मार्क्सको युरोपमुखी घोषणापत्रभित्र नेपालको माटो नमिल्नु अचम्म हुँदै होइन । वर्ग संघर्षद्वारा समानताका लागि रक्तपातलाई समेत स्वीकार गर्नुपर्छ भन्ने मार्क्सको विचार नेपाली भूमिका लागि कदापि स्वीकार्य होइन । हामी त क्रान्तिले भन्दा शान्तिले समानता र साम्यवादभन्दा मास्तिरको मानवतावादमा रम्न चाहने माटोमा हुर्केंका छौं । सबाल्टर्नको अवधारणासम्मका लागि पनि हाम्रो समाजले शान्तिपूर्ण चैतन्यलाई अधि सारेर चाहेको परिवर्तन गराउन सक्छ । यस अवधारणाले मात्रै आवाजविहीनका आवाज बोल्न सक्छ, सदियौँदेखि पिछडिएकाहरूको दशालाई बोलिदिने बाटो खुला हुन सक्छ । आर्थिक, सामाजिक, भाषिक, राजनीतिक तहमा समेट्ने भन्दै गर्दा फेरि छोडिरहिएका भुइँमान्छेको आवाजलाई बुल्न्द गर्न सक्छ ।

हाम्रा लागि त बुद्धको सिद्धान्तविपरीत रक्तपातपूर्ण क्रान्ति अफापसिद्ध हुनेछ र त्यो दिगो हुनेछैन । हो, जनताको मनमा शोषक र शोषितको व्याख्या गर्ने र सोच्ने बुद्धि माओवादी द्वन्द्वदेखि अलिक बढी नै अगाडि आयो । यो हत्या, हिंसा, विनाशले निम्त्याएको त्रास, वेदना, संवेदनहीनताको जर्जर अवस्थाभित्र पनि विकसित भएको एउटा सकारात्मक पाटो हो । यो एक हदमा चेतना स्तर वृद्धि गराउने फिनो इतिहासचाहिँ हो तर चेतनास्तर बढाउने मूल धार भनेको सूचना र सञ्चारलाई प्रविधिले बढावा दिने परिवेश नै बढी हो । अर्को तहसम्ममा पुगेपछि बहुजाति, बहुभाषी र बहुसांस्कृतिक समाजभित्रको एकतालाई बिर्सैर भुन्छ-भुन्छको राज्य प्रदान गर्ने नीतिचाहिँ भोटका लागि फालिएको कूटनीतिक अस्त्र मात्रै हो । यो सोचले नेपाली समाज अनुष्मको समाजवादी मान्यताभित्र विकसित हुनुपर्ने अपनत्वको स्तरलाई स्वार्थको भुन्छमा लगेर धकेलिदियो । तब 'मानवतावादी समतावाद' भन्दा तल भरेर एक किसिमको आन्तरिक कलह र दलदलभित्र 'साम्प्रदायिक खेमा' को जालो बुनियो । एक हदमा यो कूटनीति तत्कालीन माओवादीका महारथीलाई नै भारी हुन पुगेको देखिन्छ । यही जालोमा लगेर अल्फाइएका विचारमाथि विश्लेषण हुँदा संघीयताको अवधारणामा नै शंका उब्जन थालेको हो तर संघीयता राम्रो हुँदै गर्दा व्यवहार गलत

भएको हो ।

नेपालका लागि समतावाद र समाजवादी मानवतावादको सिद्धान्तको प्रयोग मात्रै बढी सान्दर्भिक हुने देखिन्छ ।

अलिकति नेपाली राजनीतिको कोणबाट हेर्ने हो भने क्रान्तिको व्याख्यालाई व्यावहारिक र्म दिनुपर्ने व्यक्तित्वमा नै आन्तरिक खिचातानी प्रस्ट देखियो । आज त्यो सबल पार्टी नै धुजाधुजा भएर तितरवितर भएको छ । यो पदीय बाँडफाँटमा सत्ताको महत्तालाई बिर्सैको कारुणिक इतिहास हो । हालको राजनीतिक माहोलमा वाम संयोजनको विषय प्रस्ट छ । यसमा क्षमता र भविष्य हेरिएन बरु ६०-४० को भागबन्डा मिलनविन्दु बन्न पुग्यो । तन मिलेको देखिए पनि मन नमिलिइरहेकाले बाम राजनीतिको ुवीकरण उही पूर्वमाओवादी र पूर्वएमालेकै कोणबाट, टाउके नेताको खातिरदारी गर्नेकै धारमा गएर ठोक्किएको छ । यसले न माओत्सेतुङको विचारलाई बुझ्न न त एंगेल्सको मान्यतालाई नै । सिद्धान्त र व्यवहारमा देखिने फासलाले पारदर्शिता र गुणस्तरलाई क्षीण तुल्याइदिएको छ । अहिले न त मार्क्सको समाजवाद प्रस्ट छ न त जननेता मदन भण्डारीको जबजको सिद्धान्त नै । फलतः क्षमतावान्लाई पाखा लगाइयो र 'हाम्रोभित्रको हाम्रो' खोज्दा 'राम्रोभित्रको राम्रो' लाई गलहत्याएर पाखा लगाएको कुरा छर्लंग देखिन्छ ।

आखिर रक्तपातमुखी हतियारको क्रान्तिले देशको ठूलो जनधनको क्षति गराएपछि परिणाममा बाध्यकारी सहमति गराउने रहेछ । माओले त आफ्नो देश सुहाउँदो क्रान्ति गरे । कार्ल मार्क्सले युरोपेलीहरूको जागरणको एउटा क्रमलाई बोल्दै गर्दा अर्थात् फ्रान्सेली राज्य क्रान्तिको प्रभावले कमाउ धन्दामा लहसिएका मानिसका लागि भनेर आफ्नो विचार राखे । तथापि, क्रान्तिको निष्कर्ष पनि केवल शान्ति बाहेक अरु केही हुँदै होइन । क्रान्तिको बाटोबाट कदापि नेपालीपनको समाजवादमा भाँगिन सक्ने अमूल्य मानवतावाद सम्भव हुँदैन । 'मानवतावाद' नेपालीको आफ्नोपना हो जुन साम्यवादभन्दा निकै बलियो हुन्छ । अतः नेपालका लागि समतावाद र समाजवादी मानवतावादको सिद्धान्त मात्रै बढी प्रयोग सान्दर्भिक हुने देखिन्छ । राजधानी दैनिक

नुवाकोट

हार्दिक शुभकामना

नेपालीहरूको महान चाड विजया दशमी, दिपावली र छठ पर्व २०७७ को पावन अवसरमा गाउँपालिकावासीहरूमा हार्दिक मंगलमय शुभकामना न्यक्त गर्दै गाउँपालिकाको तर्फबाट जारी गरिएको सार्वजनिक सूचना !!!

- व्यक्तिगत घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाई सराई, सम्बन्ध विच्छेद) भएको ३५ दिनभित्र दर्ता गराएमा कुनै शुल्क लाग्दैन ।

- घर निर्माण गर्दा भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गरौं ।

- गाउँपालिकाद्वारा तोकिएको सडक तथा भवन सम्बन्धी मापदण्ड लागू गरौं ।

- आफ्नो नजिकको सार्वजनिक जग्गा संरक्षण गरौं र संरक्षण गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गरौं ।

- आफ्नो पसल, व्यवसाय, घर नियमानुसार गाउँपालिकामा दर्ता तथा अभिलेख गरौं ।

- व्यक्तिगत सरसफाईका विधिहरूको पालना गरौं तथा गाउँपालिकाको सरसफाई कार्यमा सहयोग गरौं ।

- सुशासनमैत्री, बालमैत्री, वातावरणमैत्री गाउँ निर्माणमा सहयोग गरौं ।

आशा तामाङ
अध्यक्ष

शान्ति लामा गुरुङ
उपाध्यक्ष

म्यागङ गाउँपालिका
नुवाकोट

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सन्देश

चाडपर्वको बेला खरीद गर्दा विचार गर्नुपर्ने कुराहरू:

० सकभर अनलाईन सेवाबाट सामग्री खरीद गरौं,

० सामग्री खरीद गर्न घरबाट बाहिर निस्कन परेमा अनिवार्य रुपमा मास्कको सहि तरिकाले प्रयोग गरौं,

० दैनिक उपभोग्य सामानहरू नजिकैको पसलबाट खरीद गरौं, भीड नभएको बेला पारेर जाने गरौं,

० पसलमै गएर किनमेल गर्दा अनिवार्यरुपमा मास्कको सहि तरिकाले प्रयोग गर्नुका साथै भौतिक दुरी कायम गरौं,

० किनमेल गर्नु अघि र गरिसकेपछि साबुन पानीले हात धुने वा स्यानिटाइजरको प्रयोग अनिवार्यरुपमा गरौं,

० किनमेल गरेर घरमा प्रवेश गर्दा राम्रो सँग २० सेकेन्ड सम्म मिचीमिची साबुनपानीले हात धोऔं,

० सम्भव भएसम्म दैनिक उपभोग्य सामग्रीहरू १ हप्ताको लागि पुग्ने गरी किनौं,

० भुक्तानी गर्दा विद्युतीय पद्धतिरेकर्डहरू प्रयोग गरेर भुक्तानी गरौं,

० सकभर खुद्रा पैसा लिएर किनमेल गर्न जाऔं,

० बाहिरबाट आएपश्चात कसभर नुहाउने, सम्भव नभए हात, मुख र गोडाहरू राम्रोसँग साबुन पानीले मिचीमिची धोऔं,

० लामो समय र भीडभाडमा बाहिर जाँदा लगाएका कपडाहरू छुट्टै राख्ने र धोए पछि पुनः प्रयोग गर्ने गरौं,

० क्रमका सिलसिलामा नियमित बाहिर गईरहनु पर्ने ब्यक्तिहरू घरमा बस्ने परिवारका सदस्यहरूसँग सकेसम्म न्युनतम भौतिक दुरी कायम गर्ने गरौं,

० आफुले प्रयोग गर्ने सबारी साधनको बढी प्रयोग हुने ठाउँहरू नियमितरुपले क्लोरिन घोल वा स्यानिटाइजरले सफा गरौं,

न्यापारी वर्गहरूमा समेत विशेष अनुरोध

० पसलहरू बिहान सबेरैदेखि अबेरसम्म खुल्ला राखौं, यसले गर्दा सेवाग्राहीहरू फरक फरक समयमा आई खरिद गर्न सक्ने हुँदा भीडभाड कम गर्न मद्दत पुग्नेछ ।

० पसलमा आउने सबै ग्राहकहरूलाई मास्क सहि तरिकाले प्रयोग गर्न, भौतिक दुरी, हातको सरसफाई गर्न प्रोत्साहित गर्ने र सो सम्बन्धि जानकारी सबैले देख्ने ठाउँहरूमा राखौं ।

कोभिड- १९ बाट आफू बचौ र अरुलाई पनि बचाऔं ।

नर्सले बिरामीलाई टीका लगाइदिँदा ...

चितवन । बिरामी परेर अस्पताल भर्ना हुनुपर्दा चाडपर्व मनाउन सम्भव नै भएन । सबैले पर्व मनाइरहँदा बिरामी भने विगतका पर्व सम्झेर अस्पतालको शय्या मै टोलाएर बस्नु बाहेक अर्को विकल्प हुँदैन ।

चितवन मेडिकल कलेज भरतपुरमा आज फरक दृश्य देखियो । अस्पतालमा भर्ना भएका बिरामीलाई त्यहाँ कार्यरत नर्स एकाएक दिदी बहिनी बनेर भाइटीका लगाइ दिए । पर्व सम्झदै बसेका बिरामीमा एकाएक खुशीको सञ्चार भयो । बिरामीहरू आफ्नो पीडालाई बिर्सिएर रमाउन थाले । नर्सहरूले शय्यामा सुतिरहेका बिरामीहरूलाई भाइटीका लगाएको अस्पतालका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत प्रताप देवकोटाले जानकारी दिनुभयो । अस्पतालमा

बाँकी ८ पृष्ठमा

अन्तराष्ट्रिय समाचार

महामारी अन्त्यका लागि खोपले मात्रै पुग्दैन : विश्व स्वास्थ्य संगठन प्रमुख

विश्वमा कोरोनाभाइरस सङ्क्रमणको महामारी अन्त्यका लागि खोपको विकास र प्रयोगले मात्रै काम नगर्ने विश्व स्वास्थ्य संगठन प्रमुखले सोमबार बताउनुभएको छ । महामारीले कैयौं महिनादेखि विश्वलाई प्रभावित पाउँ आएको छ र अहिलेसम्म पाँच करोड ४० लाख भन्दा बढी व्यक्ति कोभिड-१९ बाट सङ्क्रमित भएका छन् भने १३ लाखभन्दा बढी व्यक्तिको जीवन गुमिसकेको छ । विश्व स्वास्थ्य संगठनका महानिर्देशक टेड्रोस अधानम घेब्रेयससले भन्नुभयो, खोप महामारी नियन्त्रणका लागि हामीसँग रहेका अन्य उपायमा एक सहायक भूमिका खेल्ने हो । यसले उनीहरूलाई विस्थापित गर्न सक्दैन । खोप आफैले मात्र महामारीलाई अन्त्य गर्न सक्दैन । विश्व स्वास्थ्य संगठनको शनिवारको तथ्याङ्क अनुसार विश्वमा गत शुक्रवारको २४ घण्टामा छ लाख ४५ हजार ४१० व्यक्तिका सङ्क्रमण पुष्टि भएको र यस पहिलेको सङ्क्रमितको उच्चतम सङ्ख्या नोभेम्बर ७ मा छ लाख १४ हजार १३ पुगेकोमा यो रेकर्ड शुक्रबार तोडिएको हो । टेड्रोसले खोपको आपूर्ति सुरुमा नियन्त्रितरूपमा वितरण हुने र यसको प्राथमिकतामा स्वास्थ्यकर्मी, उमेर घर्केका (पाका) व्यक्ति र अन्य जोखिममा रहेको जनसङ्ख्या रहनुपर्ने बताउनुभयो । यसबाट सङ्क्रमितको मृत्युदरमा नियन्त्रण गर्ने र स्वास्थ्य प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउनेमा उहाँले जोड दिनुभयो । यसले कोभिड-१९ सङ्क्रमण दरलाई अझै प्रभावकारीरूपमा नियन्त्रण गर्न कठिनाई हुनसक्छ । अनुगमन र परीक्षण अझै बढाउँदै बिरामीलाई समुदायको सम्पर्कबाट टाढा राख्नु र हरेक व्यक्तिले सावधानी अपनाउनु नियन्त्रणको प्रभावकारी एक अर्को उपाय हुन सक्छ ।

इथियोपियामा आतंकवादी आक्रमण, ३४ जनाको हत्या

अफ्रिकी मुलुक इथियोपियामा शनिवार भएको आतंकवादी आक्रमणमा कम्तीमा ३४ जनाको मृत्यु भएको छ । इथियोपियाको मानव अधिकार आयोगका अनुसार देशको पश्चिमी बेनिशाङ्गल-गुमुज क्षेत्रमा एउटा यात्रुवाहक बसमा सशस्त्र आतंककारी समूहले आक्रमण गरेका थिए । आयोगले आक्रमणकारी समूहको पहिचान र आक्रमण गर्नुको कारण भने खुलाएको छैन । हालैका महिनाहरूमा बेनिशाङ्गल-गुमुज क्षेत्रमा विभिन्न जातीय समूहहरूबीच हिंसात्मक झडपहरू हुने गरेका छन् । यी आक्रमण-प्रत्याक्रमणबाट सयौं व्यक्तिको ज्यान जानुका साथै हजारौं मानिस विस्थापित भएका छन् ।

फिलिपिन्समा आँधीबाट ६७ जनाको मृत्यु, १२ बेपत्ता

फिलिपिन्समा आँधीबाट मृत्यु हुने नागरिकको संख्या ६७ पुगेको बताइएको छ । फिलिपिन्सको राष्ट्रिय प्रकोप व्यवस्थापन केन्द्रले जनाएअनुसार यहाँको आँधीबाट मृत्यु हुनेको संख्या ६७ पुगेको छ । यसै हप्ता आएको सो आँधीबाट अरु १२ जना हराइरहेका पनि बताइएको छ । आँधीसँगै आएको बाढी र पहिरोका कारण ती १२ जना हराइरहेका सो प्रकोप व्यवस्थापन विभागले जनाएको छ । अधिकारीहरूले आँधीमा परी हराएका व्यक्तिको खोजी कार्य जारी रहेको बताएका छन् । त्यसैगरी यहाँ आँधीले पुर्‍याएको क्षतिलाई राहत र उद्धारको काम जारी रहेको बताएका छन् । बंगलादेशमा कोभिडको संक्रमण बढ्दो, छ हजारभन्दा बढीको मृत्यु बंगलादेशमा पनि पछिल्लो समयमा कोभिड १९का संक्रमितहरू बढ्दै गएको बताइएको छ । बंगलादेशमा आइतबार मात्र १ हजार ८३७ जना संक्रमित भेटिएका बताइएको छ । बंगलादेशमा शुरुमा कोभिडका संक्रमित नदेखिएको भए पनि अहिले बढ्दै गएका छन् । यहाँ अहिलेसम्म ४ लाखभन्दा बढी संक्रमित भएका छन् । बंगलादेशमा आइतबारसम्म ४ लाख ३२ हजार ३३३ जना संक्रमित भएका छन् ।यहाँका ३ लाख ४३५ जना संक्रमित निको भएका छन् । बंगलादेशको स्वास्थ्य मन्त्रालयले दिएको जानकारी अनुसार यहाँ १.३४ प्रतिशत नागरिकको मृत्यु भएको छ ।

बंगलादेशको स्वास्थ्य मन्त्रालयको तथ्यांकअनुसार यहाँका नागरिकमा निको हुने दर ८०.८५ प्रतिशत रहेको पनि बताएको छ ।बंगलादेशका अधिकारीहरूले पछिल्लो समयमा यहाँ कोभिड संक्रमितहरूको संख्या बढ्दै गएको बताएका छन् । अधिकारीहरूले यहाँका संक्रमितहरूको निको हुने दरमा पनि वृद्धि हुदै गएको पनि बताएका छन् ।

आसियान, चीन र अरु साभेदारबीच ब्यापार सम्झौतामा सहमति

चीन र १४ अरु देशहरूबीच आइतबार विश्वकै सबैभन्दा ठूलो व्यापारिक साभेदारी गर्ने सम्बन्धी एउटा सहमति भएको छ । यो समूहसँग विश्वकै एक तिहाई आर्थिक गतिविधि हुने गरेको छ । क्षेत्रीय वृहत आर्थिक साभेदारी (आरसेप) सहमतिमा आइतबार भर्चुअल बैठकबाटै हस्ताक्षर भएको छ । दक्षिणपूर्वी एसियाली संगठन (आसियान) को वार्षिक सम्मेलनका अवसरमा उक्त सहमतिमा हस्ताक्षर भएको हो । सम्मेलन आयोजक समितिका अध्यक्ष राष्ट्र भियतनामका प्रधानमन्त्री नुहेन भुआन फुकले विगत आठ वर्षदेखिको कडा प्रयत्नपछि आरसेपमा हस्ताक्षर भएकामा आफूलाई निकै खुशी लागेको बताउनुभयो ।

विश्वकै सबैभन्दा ठूलो स्वतन्त्र व्यापार सम्झौता मानिएको आरसेपले बहुपक्षीय व्यापार प्रणाली आजको आवश्यकता रहेको फेरि पुष्टी गरेको प्रधानमन्त्री फुकले बताउनुभयो । उहाँले यस सम्झौताबाट दिगो व्यापार सहजीकरणलाई सक्षम तुल्याउने, कोभिड-१९ का कारण छिन्निभन्ने भएको आपूर्ति प्रणालीलाई पुनर्जीवित तुल्याउने तथा महामारी पश्चातको आर्थिक पुनरुत्थानका लागि सहयोग गर्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

सदस्य राष्ट्रहरूबीच यसअघि नै न्यून व्यापार कर रहेको अवस्थामा यस सम्झौताले अझ करका दरहरूमा कमी ल्याउने छ । अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले आफ्नो कार्यकाल सन् २०१६ मा शुरु गर्दा ११ सदस्यीय अन्तर-प्रशान्त व्यापार सम्झौता परित्याग गर्नु भएको थियो । अन्तर-प्रशान्त सम्झौतामा आसियानका १० सदस्य राष्ट्रका अलावा यसमा चीन, जापान, दक्षिण कोरिया, अस्ट्रेलिया र न्यूजील्यान्ड पनि समावेश छन् जसमा संयुक्तराज्य अमेरिका सदस्य छैन । यस समूहमा सदस्य हुन भारतलाई पनि आमन्त्रण गरिएको छ तर भारतमा यस सम्झौतालाई लिएर विरोध भएपछि भारत पछि हटेको छ । पछिल्लो आरसेप सम्झौताको विस्तृत विवरण भने सार्वजनिक भइसकेको छैन । करका दर बारेमा जापानका लागि बनाइएको दस्तावेज १ हजार ३३४ पृष्ठको भएकाले समग्र सम्झौताको बारेमा अध्ययन गर्न समय लाग्ने बताइएको छ । आशियान सदस्य राष्ट्रहरूमा कम्बोडिया, इन्डोनेसिया, लाओस, म्यान्मार, फिलिपिन्स, थाइल्यान्ड, व्नेट, सिंगापुर, मलेसिया र भियतनाम रहेका छन् ।

मुक्तक १
जिउँन सहज छैन, मर्न सहज छैन ।
यो दुनियाँबाट अन्त सर्न सहज छैन ।
निरन्तर कोशिश गरे असंभव नहोला
तर देखेको सपना पूरा गर्न सहज छैन ।

मुक्तक २
पैसा हुनेलाई भुतले पनि छल्ल सक्दैन ।
पैसा नहुनेको घरमा चुलो बल्न सक्दैन ।
सुना! धन भन्दा विद्या ठूलो भन्नेहरु हो
पैसा बिना त सास पनि चल्ल सक्दैन ।

मुक्तक ३
आजित भैसकेकीछु म लगातारको बहानामा ।
बपौं देखेको रितिथिती संस्कारको बहानामा ।
तिहारकै दिन दाइ गुमाएको पीडा छ म भित्र
दैबले नि जिस्काइरहन्छ तिहारको बहानामा ।

मुक्तक ४
छोप्ने छानो, खाने गास अनि टेक्ने थलो हुँदैन ।
को छ यहाँ त्यस्तो, जस्लाई कुनै पिरलो हुँदैन ?
जानिजानी किन बुझ पचाउँछन् होला मान्छे ?
अर्काको कुभलो सोच्नेको कहिल्यै भलो हुदैन ।

रेनुका पौडेल
र.न.पा.६
चितवन

मुक्तक १
भरी हुनालाई पानी आफैँ बादल बन्नु पर्छ
गहिराईको अनुभव गर्न खाडल बन्नु पर्छ
फरक कसरी छुटाउन सकिन्छ उस्तै उस्तैमा
अरूलाई साथ देख्दाउन आफू पागल बन्नु पर्छ ।

मुक्तक २
आफ्नो हानिको आफैँ स्वयं उत्पादक हुनसक्छ
मान्छेले चाहेकोभन्दा नतिजा फरक हुनसक्छ
खुद उभेको धरातल के हो भनी हेक्का नराखेर
अरूको कुभलो सोचे परिणाम घातक हुनसक्छ ।

मुक्तक ३
सँघारमा राख्नु या सयनकक्षमा राख्नु तिम्रै खुसी
निःशङ्कोच पक्ष वा विपक्षमा राख्नु तिम्रै खुसी
अरूको खुदी र खोट पहिल्याउन नि खुदी चाहिन्छ
जस्तो हु त्यस्तै छु दक्ष या अदक्षमा राख्नु तिम्रै खुसी ।

मुक्तक ४
भेद छैन सयपत्री र मखमली सबैको गलामा सुहाउँछ
हाम्रो वास्तविक पहिचान के, हाम्रै संस्कारले चिनाउँछ
मानव मात्र हैन सबै प्राणीको सम्मान गर्नुपर्छ उत्तिकै
यही कुरा हामीलाई उज्यालोको पर्व तिहारले सिकाउँछ ।

सोनाम शेर्पा
जिरी, दोलखा

मुक्तक १
बाधाहरु आउँन सक्छन् होसियारले हिँड्नु ।
कहिल्यै नबोली रुखो वचन होसियारले हिँड्नु ।
तिमी कुनै बेला आफन्तको छेउमा लडेउ भने
ताली पिट्छन उठाउँदैनन होसियारले हिड्नु ।

मुक्तक २
वपौं वर्ष भयो खाली निधार नरमाइलो लाग्छ ।
घरको याद आउँछ बारम्बार नरमाइलो लाग्छ ।
आफ्नै देशमा रोजगार नभएर परदेशिनु पर्यो,
परदेशिको न दसैं न तिहार नरमाइलो लाग्छ ।

मुक्तक ३
कोहि बुद्धिको कोहि बलको राजा हुनसक्छ ।
कोहि भुपडी त कोहि महलको राजा हुनसक्छ ।
सानो भनेर कहिल्यै कसैलाई नहेप्नुस महोदय
कुनै दिन खरायो पनि जङ्गलको राजा हुनसक्छ ।

मुक्तक ४
बम बारुदको आंधी तुफान केका लागि थियो
र आफ्नै दाजुभाइमा हानाहान केका लागि थियो
अझै पनि गरिबको पीडा र विभेद अन्त्य नहुने भए
सत्रहजार भन्दा धेरैको बलिदान केका लागि थियो

मोति निरौला
केपिलासगढी गा.पा. ७
खोटाङ

मुक्तक १
पछुतो मानेर पुर्पुरो छुन बाँकी थियो
दुखमा हाँस्न खुसीमा रुन बाँकी थियो
यतिकैमा सम्बन्धको अवधी सकिएछ
अझै मेरो बर्बादी हुन बाँकी थियो

मुक्तक २
अहमताको विचार पालेर विकाश हुन्छ र ?
भगडा ट्रन्डको बाटो चालेर विकाश हुन्छ र ?
विरोधको नाममा आन्दोलन तोडफोड गर्नेहरु
के बम फोडेर टायर चालेर विकाश हुन्छ र ?

मुक्तक ३
अरुकै लागि घोटिएको छाला स्विक्काछौं भने
छातिमा कुल्चेका हजार पैताला स्विक्काछौं भने
सुनको हार वन्न सक्ने हैसियत मेरो छैन
वरु वन्न सक्छु दुवोको माला स्विक्काछौं भने

मुक्तक ४
भ्रम मात्रै रहेछ आँखाको उज्यालो तस्वीर खोजे
पीडामा पनि खुसीभाको उज्यालो तस्वीर खोजे
मेरै चिन्ताले अनुहार अँध्यारो भएको रहेछ
मैले सधैँ भरि मेरा बाको उज्यालो तस्वीर खोजे

पदम पाण्डे
स न पा ९ अर्घा
अर्घाखाँची

मुक्तक १
वन पाखा र दाउरा घाँस भारीले छाडेन
कुटो कोदालो गाउँ र खेत बारीले छाडेन
रुपै बदल्ने फेसन आयो चिनिन्न सहेली
मलाई भने चौबन्दी चोली सारीले छाडेन ॥

मुक्तक २
नाक कोट्याउँदै समाचार भन्न सरकार छदैछ
संकर्षित संख्या र लास गन्न सरकार छदैछ
भोक र रोगले मरिएला भनी पिर नगरौं कसैले
उपचार नगरे पनि चिहान खन्न सरकार छदैछ !

मुक्तक ३
नाइलाभरी सेलरोटी अटालीमा पाला हुन्छ
चौसीभैलो गुन्युचोलो मेरो यस्तै चाला हुन्छ
दाजुभाइको दिर्घायु मागी ओखर फोर्छु तिहारमा
निधारमा सप्तरङ्गी गलामा मखमली माला हुन्छ !

मुक्तक ४
कसैलाई नुनिलो पिरो भने कसैलाई गुलियो मन पर्छ
कोही मशाल नै रुचाउँछन् , कसैलाई दियो मन पर्छ
सबैको चाहना फरक फरक हुँदारहेछन् यो दुनियाँमा,
कसैले वचनमा मलम राख्छन् ,कसैलाई सियो मन पर्छ ।

मीना चौलागाईं
पाँचखाल काभ्रे

मुक्तक
म सँग नराखेरै छुट्टिने प्रस्ताव अर्कै सँग गई
बनाइ धोकेबाज गरि बदनाम अर्कै सँग गई
सम्बन्ध टुंग्याउछु भन्दै प्रमाण लिएर आई !!
आखाँ चिम्लेर दिए औँठा छाप अर्कै सँग गई

मुक्तक
छाक टर्दैन छाडेर भने काम कसो गर्ने होला ?
गर्न मन त थियो ताम्रभाँक कसो गर्ने होला ?
जसरी पनि तिहारमा आईज भन्नुहुन्छ दिदी
छुट्टि छैन, छैन कति दाम कसो गर्ने होला ?

मुक्तक
महामूर्ख बनेर कहलाउँदा विचार गर्नु होला
गाह्रो पर्नेछ मन जलाउँदा विचार गर्नु होला
म आगो जस्तै एकतमासले बलिरहेको मान्छे हुँ
खतरा बढ्छ मलाई चलाउँदा विचार गर्नु होला

मुक्तक
मनमा पीडा आँखामा आँशु लिँदै बिट मार्नु पर्यो
अनि विवाहको शुभकामना दिँदै बिट मार्नु पर्यो
हिजो आफुसँगै कयौँ रात बिताएकी प्रेमिकालाई
आज एउटा अवसरवादी सम्झिँदै बिट मार्नु पर्यो

रोबट विश्वकर्मा तोली,
अछाम
हाल बनेपा,काभ्रे

मुक्तक १
दुईछाक खान नपुगेर परदेश गएको छोरो
मनभरी सपना वोकेर परदेश गएको छोरो
खाडीमा दुङ्गा फोडदाफोड्दै मरेर फर्कियो
बाआमाको दुख देखेर परदेश गएको छोरो

मुक्तक २
खेलकुद शिक्षा मन्त्रालय कैले बनाउछस्
घरघरमा धारा र शौचालय कैले बनाउछस्
कयौँ अबोध बालबालिका छन् ए सरकार
मेरो विकट गाउँमा विद्यालय कैले बनाउछस्

मुक्तक ३
लाग्छ जीवन,जीवन हैन बाआमा वितेपछि
साच्चै रैछ खुसी मिल्दैन बाआमा वितेपछि
एउटै थिए दाइ पनि बिहे गरि सहरतिर लागे
आफ्नो भन्नु कोही छैन बाआमा वितेपछि

मुक्तक ४
घामले पोल्छ यो टिनको छाना ठिक लाग्दैन
कैलै हुदैनन् यी आँखा ओभाना ठिक लाग्दैन
मेरो देशको साग र सिसो खाएको सम्झेर
यो परदेशको हावा,पानी,खाना ठिक लाग्दैन

नरेश क्षेत्री मुक्तक प्रेमी
मष्टा गा.पा. २
बझाङ
हाल भारत

मुक्तक १
त्यो मन अन्तै नसार प्रिया !
र काँडेतरले नबार प्रिया !!
बरु मेरो यो ज्यानै जाला,
मेरो मायालाई नमार प्रिया !!

मुक्तक २
असफलताले पिर देखेर मन रुन्छ
सफलताका शिर देखेर मन रुन्छ
आँखाबाट आँसु किन झर्छ नसोध
जमराका तस्बिर देखेर मन रुन्छ

मुक्तक ३
मन ठूलो बनाएर लागि रहनु पर्छ
आत्मविश्वास पाएर लागि रहनु पर्छ
तब हुन्छ यो मनमा रमाईलो आभास
साहित्यलाई जगाएर लागि रहनु पर्छ

मुक्तक ४
कोही ज्यादा कोही कम हुन के गर्नुपर्छ ?
लागिपर्न साहित्यमा हरदम हुन के गर्नुपर्छ ?
जति प्रयास गर्दा पनि म सधैँ असफल हुन्छु,
भनिदिनुस् मलाई प्रथम हुन के गर्नुपर्छ ?

डि.जे असफल
कैलाली

मुक्तक १
लेखेर नाम तिम्ने मेरो मायाको मसीले
जीवन बाध्ने चाहा थियो सुनौलो कसीले
स्वार्थमा तिमी अन्तै बग्न थाले पछि प्रिय
किनारमै छुप्यो पीडा दर्शीएन कुनै दसीले

मुक्तक २
सत्कर्म नै धर्म हो अब सोही गर्ने समय ठानेर
एउटा अवसर बन्थो असल छर्ने समय ठानेर
खुसी हृदयले सधैँ दुःख अभावमा साथ दिनुस्
निष्क्रिय स्थितिले अरुकै भर पर्ने समय ठानेर

मुक्तक ३
पशुपक्षी प्रति पनि सिकाइ प्रेम सद्भाव जगाउनलाई अरुणा श्रेष्ठ 'अनु'
पूजा आस्था विश्वासले संस्कृति संस्कार बचाउनलाई भक्पा
फूल बत्तीको झिलिमिली खुशीसँगै आउँछ तिहार
चेली माइतीको सम्बन्ध विशेष सुमधुर बनाउनलाई

मुक्तक ४
न स्वार्थी छिन् न त आफ्नो ज्यानको डर बनाउछिन्
कष्ट सहि बचेरा हुर्काउन आहाराको भर बनाउछिन्
हेर्नुस् आमाको ममता भित्र कति ठूलो शक्ति छ
बिना औजार उनले सन्तानका लागि घर बनाउछिन्

मुक्तक १
जीवनको कथा व्यथा ,हिजो आज गर्दै केरियो ।
हिउँ भैं सफा मनमा पवित्रताको गुराँस फेरियो ।
फूलसँगै लुकेको शीतको थोपा देखेर भावुक हुँदै
स्वाभिमानको साइनो हृदयमा निश्चल प्रेम बेरियो ।

मुक्तक २
कहिले आफ्नैसँग दूर हुन्छ कहिले समीप हुन्छ ।
सम्बन्धलाई मजबुत राख्न बोल्ने कला सीप हुन्छ ।
नसोच्नु हाम्रो नाता धर्ती र चन्द्र भैं हुने भो भनी
याद पनि अन्धकारमा बलेको चम्किलो दीप हुन्छ ।

मुक्तक ३
सबैले भन्ने गर्छन् 'प्रेम' जीवनको अमिट छाप हो ।
म भन्ने गर्छु मन मस्तिष्क गलाउने ज्वलन्त राप हो ।
मगजको मोहनी बडग्याएर, चतुरताको झिलिमिली
मृदुल नसालाई वेदना दिने स्पर्श महापाप हो ।

मुक्तक ४
जब बगैँचाले हेर्छु भन्दा खुला आकाश निलो बन्छ
तब रङ्गीन पखेरुहरुको सन्देश दिव्य चम्किलो बन्छ
श्रद्धाको मोहनी,सत्यको झल्का, प्राकृत रेखा कुँदैभैं
मधुर ध्वनिको कम्पनले मगज पनि स्वादिलो बन्छ ।

दुर्गा सारु
चापाकोट- ३
स्याङ्जा

मुक्तक १
मुटु दिन्छु हत्केलामा लिएर त हेर
म संगसंगै एकचोटि जिएर त हेर
जिवनको परिभाषा तब बुझ्ने छौ
एक प्याला तिनपाने पिएर त हेर

मुक्तक २
प्रगती त गरूँ भन्छु तर धन भएन ।
मलाई सहयोग गर्ने कुनै मन भएन ।
जहाँ जान्छु तगारो नै लाग्छ यसरी
जिवन संगै हिड्ने यौटा जन भएन ।

मुक्तक ३
मन्दिरमा दियो होइन ज्वाला जल्दैछ ।
मै हुँ भन्ने भ्रष्टाचारि हरु पनि गल्दैछ ।
पापले भरिएको भाडो कती बोक्छौ सधै
सत्ताको तापले बूढो रुख जरैदेखि ढल्दैछ

मुक्तक ४
तिमीलाई पाए भने हजारौं जंघार तरौला ।
आरोप नलगाउ वरु विष देउ म पिएर मरौला ।
मायाँ त मुटुले गर्ने हो बोलिले कहाँ हो र मूर्ख
धोका दिए देउ ब्यै छैन म एकलै संघर्ष गरौला ।

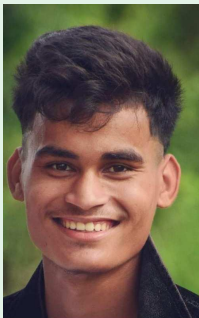
सविना श्रेष्ठ
खोटाङ
हाल बिराटनगर

मुक्तक १
कदम चाल्नुस् हरेकवार सफलतामा पुगिन्छ
र मान्दै नमान्नु होला हार सफलतामा पुगिन्छ
हेर्नुहोस् संघर्ष बिनाको गन्तव्य भन्नू मात्र नहो
मिहिनेत गर्नुस् लगातार सफलतामा पुगिन्छ

मुक्तक २
गुणगान गाउछन हजार बार त्यस्ता मान्छेले
अनि केके बोल्दिन्छन बेकार त्यस्ता मान्छेले
जस्तो ज्यान दिन्छु मुटु सुम्पिन्छु भन्ने गर्छ नि
हो अक्सर गर्दछन झुठो प्यार त्यस्ता मान्छेले

मुक्तक ३
जित कहिल्यै हुदैन सधै हार हुन्छ गरिबहरुको
र त दुःखै दुःखको मात्रै भार हुन्छ गरिबहरुको
हुनेखाने को पो न्यायाधीश हुन्छ सरकार हुन्छ
विडम्बना, न नेता न सरकार हुन्छ गरिबहरुको

मुक्तक ४
ज्यान दिन्छु ज्यान लिन्छु भन्छ प्रेमिकाको लागि
आईपर्दा सर्वस्व सुम्पिन्छु भन्छ प्रेमिकाको लागि
आमाको फाटो चोली सम्म फेर्न नसक्ने छोरा
सुनकै तिलहरी फेरिदिन्छु भन्छ प्रेमिकाको लागि

सुनिल खड्का (शु-सान)
घोडाघोडी नगरपालिका-६
बसन्ता कैलाली

कोरोना.....

राखेर सन्चालन गरेका यातायातले लुटको धन्दा चलाएका थिए। अहिले विस्तारै यातायात सबै खुल्न थालेपछि लुटन नपाएपछि लकडाउनको हल्ला गरिरहेका छन् ।

लकडाउन नै लगाउने हो भने लगाउ न त तर पहिला मापदण्ड बनाउ । पहिला रास्ट्रपति, उपराष्ट्रपति,प्रधानमन्त्री, मन्त्री, ससद,प्रदेश प्रमुख, प्रदेश सभाका मन्त्रीहरु प्रदेश सभासदहरु, स्थानीय निकायका जन प्रतिनिधिहरु नेपाल सरकारका मातहतका कर्माचारि सबैको लकडाउन लागेकै दिनबाट तलबभत्ता नदिइकन लकडाउन लगाइदिउन यो सरकार त्यसो गर्न सक्छ । त्यो गर्न सक्दैन । त्यसकारण यो गरिखाने समुदायलाई मात्रै निचरेर मानेँ लकडाउन आवश्यक छैन भन्न थालेका वास्तविक देशभक्त नेपालीहरु यस्तै हल्लाको पछाडि नेपाल सरकार नलागोस ।

महिला.....

रुपैयाँसम्म आम्दानी हुन्छ ।” उहाँलाई व्यवसायमा श्रीमान् रुद्रप्रसादले सहयोग गर्दै आइरहनुभएको छ ।

नेपाल.....

नेपाल संवतले राष्ट्रिय मान्यता पाउने घोषणा गरेका थिए । नेपाल संवतको नयाँ वर्ष १९४१ को अवसर मा राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी, उपर राष्ट्रपति नन्दबहादुर पुन (पासाङ) प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली, सभामुख अग्नि सापकोटा, नेकपा अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल (प्रचण्ड) लगायतले शुभकामना सन्देश दिएका छन् ।

तिहार.....

ओखर, कटुस, मर-मसला एवं सेलरोटी लगायतका खानेकुरा दिने र दाजुभाइले पनि दिदीबहिनीलाई गच्छेअनुसार सौभाग्यका प्रतीक कपडा र दाक्षिणा दिई सम्मान प्रकट गर्ने धार्मिक एवं सामाजिक परम्परा छ ।

पाँच वर्षपछि खुल्यो बाल गोपालेश्वर

दिदीबहिनी नहुनेका लागि आजैका दिन काठमाडौँको रानीपोखरीको बीचमा रहेको बालगोपालेश्वर मन्दिर खुलाइएको थियो । यसपटक पाँच वर्षअघिको भूकम्पले क्षतिग्रस्त मन्दिर पुनःनिर्माण सम्पन्न भएपछि तिहारमा पहिलो पटक खुलेको हो । बालगोपालेश्वर मन्दिर वर्षमा एकपटक आजैका दिन मात्र खुल्ने गर्दछ । दिदीबहिनी नहुनेहरु भाइटीकाका दिन यसै मन्दिरमा गई पूजा, दर्शन गरी टीका लगाउने गर्दछन् । पाँच वर्षपछि खुलेको बालगोपालेश्वरमा आज भक्तजनको भीड लागेको थियो ।

यसैगरी जयवागेश्वरीमा रहेको खञ्जनेश्वर महादेव मन्दिरमा पनि आज दिदीबहिनी नहुने दाजुभाइले पूजा तथा दर्शन गरी टीका लगाउने प्रचलन रहेको संस्कृतिविद् एवम् पशुपति क्षेत्र विकास कोषका पूर्वसदस्य सचिव डा गोविन्द टण्डनले जानकारी दिनुभयो ।

यस वर्ष मङ्गलबार बिहान पनि केही समय द्वितीया तिथि रहेकाले नेवार समुदायका केही समूहले भाइटीका लगाउँदैछन् । यही मङ्सिर २ गते पनि भाइटीका (किजापूजा) का लागि सरकारले सार्वजनिक विदा दिएको छ । बालगोपालेश्वरी मङ्गलबार पनि बिहान ५:०० बजेदेखि बेलुकी ५:०० बजेसम्म खुले जनाइएको छ । कोरोना महामारीका कारण देशभर विगत वर्षमा जसरी भाइटीका लगाउन भने मानिसलाई बाधा पुगेको थियो ।

गरियो गोवर्द्धन पूजा
यसअघि सोमवार बिहान गोबरको पर्वत बनाई त्यसलाई गोवर्द्धन पर्वत मानेर पूजा गरिएको थियो । द्वापर युगमा भगवान् श्रीकृष्णले हल्केलाले गोवर्द्धन पर्वत उचावी गोकुलवासीलाई मुसलधारे वर्षाबाट बचाएको

सम्भन्नामा गोवर्द्धन पर्वतको पूजा गर्ने प्रचलन बसेको हो । यस वर्ष तिथिको घटबढका कारण भाइटीकाको दिन गोवर्द्धन पूजा परेको हो । कार्तिक शुक्ल प्रतिपदाका दिन यो पर्व मनाइन्छ । गोवर्द्धन पूजा प्रतिपदाका दिन सूर्योदय भएका दिन गर्नुमैभएकाले सोमवार गर्नेनिर्णय गरिएको समितिले जनाएको छ ।

बुढेसकाल.....

स्थानीय नेत्रप्रसाद पौडेल बताउनुहुन्छ । पाल्पाको पूर्वखोला गाउँपालिका-२ जल्पा माइती घर बताउने तुलसालै स्याङ्गजा आँधीखोलाका स्वर्गीय कुलप्रसाद पाण्डेयसँग वैवाहिक सम्बन्ध गाँस्नुभएको हो । बसाई सरी रामपुरलाई कर्मथलो बनाउनुभएकी तुलसालाई रामपुर नगरपालिका-८ को कार्यालयले नागरिकता दिलाउन माइतीतर्फबाट जन्मदर्ता समेत फिकाएको छ ।

दोस्रो श्रीमान् पक्षकाले सनाखत नगर्नु, पहिलो श्रीमान्बाट आफैँले जन्म दिएको छोराले पनि आमालाई नागरिकता बनाउन सहयोग नगरेका कारणले समस्या बल्किन पुगेको हो । तुलसाले २०५६ सालमा भएको निर्वाचनमा दोस्रो श्रीमान् रमाकान्त पड्गेनी पति कायम गरी निर्वाचनमा सहभागी भई मतदान गरेको उहाँका छिमेकी तथा समाजसेवी मुक्तिराम अर्यालले बताउनुभयो । नेपाली नागरिकता बनाउने कुरामा वडा कार्यालय गम्भीर रहेपनि नजिकका आफन्तले सनाखत नगरेको र यस समस्यालाई समाधान गर्ने कोशिसमा रहेको वडा सदस्य मोहन श्रेष्ठ बताउनुहुन्छ । नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता पनि नपाउँदा के खाने, लाउने, कहाँ बस्ने अवस्था छ । छिमेकीको घरमा कोठा भाडा लिएर बसेको पनि एकवर्ष बित्यो । भाडा तिर्न नसक्दा छिमेकीले कोठा खाली गर्न अनुरोध गरिरहेको उहाँको गुनासो छ ।

नर्स.....

उपचाररत् १५७ जना विरामीलाई भाइटीका लगाइएको हो । अस्पतालकी नर्सिङ अधिकृत अकिता कुँवरले पुरुष विरामीहरुलाई उहाँहरुकै शय्यामा पुगेर भाइटीका लगाएर दीर्घायुको कामना गरिएको जानकारी दिनुभयो । उहाँले भन्नुभयो “हामीले पनि आफ्नो दाजुभाइलाई टीका लगाउन पाएनौं, उहाँहरुले लगाउन पाउनु भएको थिएन । जहाँ जस्तो अवस्थामा छौं, त्यहीँ रमाऔं भनेर टीका लगाइदियौं ।” नर्सिङ अधिकृत अर्चना सेढाईको भनाई पनि उस्तै छ । पर्वको दिन विरामीसँगै खुशी साट्न पाउँदा आफूहरु र विरामी दुवै हर्षित भएको उहाँले बताउनुभयो । वरिष्ठ स्टाफ नर्स समिना मिया, नर्स सुस्मा गुरुङ पनि अस्पतालमा विरामीलाई दाजुभाइ सम्झेर टीका लगाउन पाउँदा सेवासँगै ममता पनि बढेको जानकारी दिनुभयो । भरतपुर महानगरपालिका १० का ४३ वर्षीय मधुकर लामा पर्व सम्झेर बसिरहेको समयमा एक्कासी भाइटीका लगाउन पाउँदा आधा बिमार निको भएको जस्तो अनुभव भएको जानकारी दिनुभयो । उहाँ मात्रै होइन भरतपुर २८ का श्रीकृष्ण पोखरेल, भीमसेन गाउँपालिका गोरखाका रिदम मरहट्टा, हेटौँडा कमानेका रमेश देउजा पनि अस्पतालमा भाइटीका लगाउन पाइन्छ भन्ने कल्पनासम्म नगरेको जानकारी दिनुहुन्छ । अस्पतालले दिएको मायाले धेरै खुशी लागेको उहाँहरुको भनाई छ । प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत देवकोटा विरामीलाई सेवासँग ममता पनि चाहिन्छ भन्ने भावनाले पर्वको अवसरमा टीका लगाउने व्यवस्था गरिएको बताउनुहुन्छ । सो अवसरमा विरामीलाई नर्सहरुले टीका लगाउनुको भाइमसला, फलफूल तथा मीठाइ वितरण गर्नु भएको थियो ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्म: १९९९/०५/१४

मृत्यु: २०७७/०७/२७

स्व. भैरव सिंह गुरुङ

हाम्रा अत्यन्त मिलनसार तथा जन आकाश साप्ताहिकका सुभचिन्तक गंगा बहादुर गुरुङका बुबा भैरव सिंह गुरुङको यहि कार्तिक २७ गते क्यानसर रोगबाट निधन भएको हुदा दिवंगत आत्मको चिरशान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौ । साथै शोक सन्तप्त परिवारजनमा गहिरो समवेदना प्रकट गर्दछौ ।

मोहन कार्की
अध्यक्ष
जन आकाश मिडिया प्रा.लि. (परिवार)

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्म: १९९९/०५/१४

मृत्यु: २०७७/०७/२७

स्व. भैरव सिंह गुरुङ

हाम्रा श्रद्धेय एवं आदरणीय बुबा भैरव सिंह गुरुङको ७६ वर्षको उमेरमा क्यानसर रोगबाट निधन भएको आज हेटौँ पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्मको चिरशान्तिको कामना गर्दै भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौ । साथै यस दखःद घडीमा हाम्रो सम्पूर्ण परिवारप्रति साहानुभुति एवं समवेदना व्यक्त गर्नुहुने सम्पूर्ण टोलबासीहरु, आफन्त, ईष्टमित्र तथा शुभेष्टक संघ, संस्थाहरुप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछौ ।

छोरा /बुहारी
गंगा बहादुर- रोजिना गुरुङ
कृष्ण बहादुर -कविता गुरुङ

छोरी /ज्वाई
माया- निर बहादुर गुरुङ
लक्ष्मी गुरुङ
बिमला- रघु मल्ल
गिता-प्रश्न घमाल

सम्पूर्ण गुरुङ परिवार तथा आफन्तहरु

जनआकाश मिडिया प्रा.लि.का लागि: प्रकाशक: द्रोणबहादुर बस्नेत, सम्पादक : ब्रजि बस्नेत, प्रधान सम्पादक, मोहन कार्की ९८६१५८८४५६, ९८५१०८७१५६ कम्प्युटर: जनआकाश डेस्कटप
प्रधान कार्यालय, बागबजार, काठमाडौँ, ०१-४१६७५७८, E-mail: jana.news2065@gmail.com, मुद्रण: सुप्रिम प्रिन्टिङ्ग प्रेस